

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana și Boico Victor,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Pasat Liliana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2020, în cauza penală privind-l pe

Colibă Sergiu XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

1. instanța de fond: 19.05.2020-20.08.2020;

2. instanța de apel: 11.09.2020-10.11.2020;

3. instanța de recurs: 26.01.2021-05.07.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 20 august 2020, Colibă Sergiu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă în coroborare cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală de 3 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Potrivit art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite lui Colibă Sergiu, pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

S-a dispus încasarea de la Colibă Sergiu în beneficiul statului a sumei de 2818 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Colibă Sergiu la data de 20 ianuarie 2020, în jurul orelor 06:40, dispunând de permis de conducere de categoria "B" cu nr. XXXXX, conducând mijlocul de transport de model „Volkswagen T4” cu numărul de înmatriculare XXXXX, deplasându-se pe traseul R-16 "Bălți-Fălești-Sculeni", km 21+20 metri, spre orașul Fălești cu o viteză de 50-60 km/h, având în fața sa o vizibilitate destul de bună, a observat un grup de pietoni pe partea carosabilă pe direcția lui de deplasare care pe jos traversau carosabilul, care în situația rutieră dată prezenta prin sine un obstacol, astfel a ignorat regulile de securitate a circulației

rutiere prevăzute la pct. 45 alin. 2 al Regulamentul-circulației rutiere care indică; în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu a stopat vehiculul condus, continuând deplasarea cu aceeași viteză, și cu partea frontală din stânga a unității de transport a tamponat obstacolul, care s-a dovedit a fi pietonul Litviniuc Nicolai, locuitor a satului XXXXX, raionul XXXXX. Drept consecință, cu imprudență, i-a provocat acestuia leziuni corporale sub formă de traumatism cranio-cerebral închis cu contuzie cerebrală, hemoragie subarahnoidală ,traumă contuză a hemitoracelui stâng cu fracturi costale și hemotorax, fractura oaselor antebrațului stâng în 1/3 medie, luxația articula genunchiului stâng ce se califică la vătămări corporale grave, pericol pentru viață care au dus la deces.

Acțiunile lui Colibă Sergiu au fost calificate în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, adică încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către o persoană care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost contestată cu apel de către avocatul Lupu Vasile în numele inculpatului, care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie anulată pedeapsa complementară stabilită inculpatului, iar cheltuielile judiciare să fie trecute în contul statului.

În motivarea cerințelor sale, apărătorul critică soluția instanței de fond în partea individualizării pedepsei penale, menționând în acest sens că, a pledat pentru aplicarea unei pedepse non privative de libertate și neaplicarea pedepsei complementare obligatorii – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport în temeiul art. 79 Cod penal, indicând și probând faptul că inculpatul are la întreținere pe mama sa care este invalid de gr. 2 și necesită să fie asistată permanent de inculpat, inclusiv prin folosirea mijlocului de transport, adică are necesitatea stringentă de a conduce mijlocul de transport în scopul asigurării posibilității mamei sale de a se deplasa la necesitate.

La fel, a menționat că, inculpatul se caracterizează pozitiv la locul de trai, careva infracțiuni nu a săvârșit anterior, a recunoscut vina contribuind esențial la descoperirea și investigarea infracțiunii, or, reieșind din circumstanțele enumerate, apărarea consideră că instanța de judecată era în drept și putea considera faptul existenței la întreținerea inculpatului a unei persoane invalide de gr. 2 cu probleme ale sistemului locomotor, ca fiind o circumstanță excepțională.

Totodată, apărarea și-a exprimat dezacordul privind încasarea de la inculpat în beneficiul statului a sumei de 2818,00 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2020, s-a dispus admiterea apelului declarat, casarea sentinței în latura stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care, Colibă Sergiu recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, i s-a stabilit o pedeapsă cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal – fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În rest, dispozițiile sentinței privind pedeapsa principală, încasarea cheltuielilor judiciare și referitor la corpurile delictelor au fost menținute fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei sale, instanța de apel a indicat că, judecând cauza penală, instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în faptele incriminate și făcând o încadrare juridică justă a acțiunilor lui Colibă Sergiu în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal.

Asupra faptei infracționale, încadrării juridice, vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, pedepsei principale de 3 ani închisoare cu suspendarea condiționată a executării ei cu stabilirea termenului de probațiune de 2 ani, instanța de apel nu s-a expus, menționând că sentința nu a fost atacată în aceste privințe.

Subsecvent, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite argumentele aduse de recurent, menționând că inculpatul se căiește sincer de cele comise, se caracterizează pozitiv la locul de trai, careva infracțiuni nu a săvârșit anterior, a recunoscut vina, contribuind esențial la descoperirea și investigarea infracțiunii, are la întreținere o persoană invalidă de gr. 2.

În virtutea circumstanțelor reținute, instanța de apel a ajuns la concluzia că în privința inculpatului Colibă Sergiu urmează a fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal, fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Referitor la dezacordul părții apărării și inculpatului cu privire la încasarea de la Colibă Sergiu în beneficiul statului a sumei de 2818,00 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare, instanța de apel a conchis că, în ședința instanței de judecată inculpatul a declarat că este de acord să achite cheltuielile judiciare suportate de stat în prezenta cauză. Prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, instanța corect a dispus încasarea de la inculpatul Colibă Sergiu în beneficiul statului suma de 2818,00 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei cu menținerea sentinței Judecătoria Bălți, sediul Fălești din 20 august 2020.

În motivarea cerințelor sale, procurorul critică decizia instanței de apel în partea liberării inculpatului de pedeapsa complementară obligatorie în temeiul art. 79 Cod penal, menționând că în prezenta cauză nu s-a constatat existența unei circumstanțe excepționale pentru a nu aplica în privința inculpatului pedeapsa complementară obligatorie conform art. 79 Cod penal.

În opinia recurentului, faptul că inculpatul se căiește sincer de cele comise, a recunoscut vina, se caracterizează pozitiv la locul de trai, anterior nu a fost judecat, are la întreținere o persoană invalidă de gradul 2, nu constituie temei privind aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, or, aceste circumstanțe au fost deja luate în considerare la aplicarea art. 90 Cod penal, fiindu-i suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoarea.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și temeiurile invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din conținutul recursului declarat de către procuror, rezultă că recurentul atacă decizia instanței de apel sub aspectul temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal lărgit reține că în speță, cauza a fost examinată în procedură simplificată la cererea inculpatului, care prin înscris autentic și-a recunoscut vina în comiterea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, procedură prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de fond l-a recunoscut vinovat pe Colibă Sergiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, prin care s-a dispus suspendarea executării pedepsei penale pe o perioadă de probațiune de 2 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel prin decizia adoptată a casat parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și a pronunțat o nouă hotărâre în acest sens prin care lui Colibă Sergiu i-a fost stabilită o pedeapsă cu aplicarea art. 79 Cod penal, fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Astfel, reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Astfel, una din chestiunile de drept pe care trebuie să le soluționeze instanța de apel este: dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just.

În acest aspect, motivele invocate de recurent la pct. 5 al prezentei decizii, referitor la stabilirea unei pedepse fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, care în speță, constituie pedeapsă complementară obligatoriu, instanța de recurs le consideră întemeiate, deoarece instanța de apel eronat a apreciat criteriile de aplicare a art. 79 Cod penal.

Așadar, instanța de apel casând sentința în partea anulării dreptului de a conduce mijloace de transport, doar a dat o nouă apreciere probelor cercetate de către instanța de fond, însă nu a ținut cont de regulile de aplicare a art. 79 Cod penal și nu s-a expus argumentat asupra circumstanțelor care au fost puse la baza motivării soluției sale.

Cu referire la acest aspect, Colegiul penal conchide că conform prevederilor art. 79 Cod penal, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător ori nu aplică pedeapsa complementară care este obligatorie din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

Astfel, se înțelege că la aplicarea art. 79 Cod penal, trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări

de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului.

Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale. Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (*grad de invaliditate - I, II, persoana cu dezabilitați severe și accentuate, merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importantă majoră*).

În condițiile speței, circumstanțele care au fost puse la baza soluției sale de către instanța de apel, și anume: căința sinceră a inculpatului, recunoașterea vinovăției, lipsa antecedentelor penale, precum și faptul că inculpatul este întreținătorul mamei sale care este invalid de gradul 2, nu pot fi considerate ca circumstanțe excepționale.

Astfel, neaplicarea pedepsei complementare obligatorii în temeiul art. 79 Cod penal de către instanța de judecată într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii: împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite, starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită, natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii, motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit, conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

De asemenea, Colegiul penal reamintește că, chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

La fel, Colegiul penal lărgit stabilește că potrivit sentinței, instanța de fond, prin prisma prevederilor art. 7, 61, 75 și 78 Cod penal, la stabilirea pedepsei penale, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acestuia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

În acest sens, Colegiul penal lărgit apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond prin care a conchis că „(...) în prezenta speță nu s-a constatat existența unei circumstanțe excepționale pentru a nu aplica în privința inculpatului pedeapsa complementară obligatorie (...) mai mult decât atât, inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă soldată cu decesul unei persoane (...)”.

Colegiul penal lărgit consideră că este neîntemeiată concluzia instanței de apel, precum că în privința inculpatului urmează a fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport,

deoarece pe lângă faptul că pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală, totodată este și o măsură de corectare, infractorul fiind ajutat să se corecteze și să înțeleagă că trebuie să respecte legile și normele de conviețuire socială.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, la individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare, instanța de apel nu a respectat toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate, fapt ce constituie temei de casare a deciziei, iar soluția în această parte a primei instanțe, este una corectă.

În consecință, Colegiul penal lărgit va admite recursul ordinar, întrucât instanța de apel greșit a admis apelul declarat de către avocatul Lupu Vasile în numele inculpatului, or, judecând apelul, a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale – temei pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe *Colibă Sergiu XXXXX*, cu menținerea sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 20 august 2020.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 13 august 2021.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Boico Victor